

**Curs 2007-08    Codi :21960    Assignatura : Didàctica de les Arts Plàstiques I.**

**Titulació, impartició i nombre de crèdits:**

Mestre Educació Infantil

8 (ECTS: 6 crèdits)

**Departament:** Didàctica de l'Expressió, Musical, Plàstica i Corporal

**Professors:** Núria Batlle, Esther Collados, Montse Rifà, Laura Trafí, Emília Verger

**1. Objectius d'aprenentatge de l'assignatura**

- Experimentar i comprendre la pràctica de l'art com un camí de descoberta o procés en diferents etapes.
- Conèixer i aplicar creativament les tècniques i llenguatges de les arts plàstiques.
- Planificar, desenvolupar, i analitzar reflexivament propostes curriculars innovadores d'educació artística a l'etapa 0-6
- Reflexionar entorn la vessant cultural, crítica, procedimental i didàctica de l'àrea, com a part integrant de la formació humana.
- Ser reflexiu, crític i sensible envers l'art i la cultura visual.

**2. Blocs temàtics i organització dels continguts**

I. Coneixements, contextos de l'art, l'educació i la infància.

- Relacions entre art i educació
- Contextos socials, històrics, culturals, expositius i biogràfics de l'art i l'educació.
- Conceptes de l'educació artística (percepció, representació, expressió, interpretació, comprensió, reconstrucció)
- Les obres d'art com a forma de coneixement.
- Teories del desenvolupament i aprenentatge dels infants en el camp de l'educació artística i estètica (estadis, motivació, bastides, coneixements previs, transferències, etc.)

II. Formació en la pràctica artística

- Procediments i tècniques de les arts plàstiques (dibuix, pintura, escultura, fotografia, etc.) per expressar idees, emocions i sentiments.
- Pràctiques i projectes relacionats amb diferents moviments artístics i contextos culturals.
- Aprenentatge dels processos de creació de l'art com una via de coneixement amb diferents etapes i estratègies.

III. L'educació artística a l'escola infantil

- El currículum d'educació artística a l'etapa d'infantil.
- Metodologies, processos i estratègies del mestre d'educació artística i dels infants.
- Intervenció reflexiva i crítica per produir projectes artístics des d'una visió integrada del currículum dins de l'etapa d'infantil.
- Vincles entre escoles, museus i centres culturals a través de l'ampliació social dels espais d'aprenentatge.
- Atenció a la infància i reconeixement de la diversitat de necessitats i identitats.
- Avaluació del procés d'aprenentatge.

**3. Avaluació**

-Es realitzarà una activitat d'avaluació inicial per detectar els coneixements previs de les estudiants mitjançant preguntes

-L'assistència i participació a les sessions d'aula i a les tutories és bàsica per a assolir els coneixements de la matèria i per poder fer una avaluació continuada del procés de treball de cada estudiant

-En aquesta assignatura s'avaluaran les aportacions de l'alumnat en els processos de treball cooperatiu a l'aula i la corresponsabilitat en l'aprenentatge de les companyes

-L'avaluació en aquesta assignatura es basa en la valoració de les competències assolides per les estudiants en els diferents treballs pràctics i teòrics

-L'avaluació dels treballs pràctics consisteix en el seguiment dels exercicis relacionats amb l'art (propis de taller: dibuix, pintura, escultura...) i l'educació (didàctica i currículum) efectuats per l'alumna

-L'avaluació dels treballs teòrics inclou la valoració dels comentaris i l'anàlisi de textos i obres d'art, reflexions sobre les lectures del curs i preparacions de visites a exposicions  
-Es prioritzarà la reflexió i la conscienciació sobre el propi procés d'aprenentatge en relació als continguts de l'àrea i al paper de la mestra a l'escola infantil, potenciant l'autoaprenentatge i l'autoavaluació  
-L'estudiant ordenarà el seu procés individual d'aprenentatge a través d'una carpeta i seleccionarà les evidències i fonts per a reconstruir aquest procés.

#### **4. Fonts d'informació bàsica**

Materials audiovisuals i documental en general

#### **Bibliografia recomanada**

- AGIRRE, I. (2000). Teorías y prácticas en educación artística: ideas para una revisión pragmatista de la experiencia estética. Pamplona: Universidad de Navarra.
- ALBERS, J. (1979). La interacción del color. Madrid: Alianza.
- ARGAN, G. C. (1976). El arte moderno. València: F.Torres.
- ARNHEIM, R. (1979). Arte y percepción visual. Madrid: Alianza.
- ARNHEIM, R. (1986). El pensamiento visual. Barcelona: Paidós.
- ARNHEIM, R. (1989). Consideraciones sobre la educación artística. Barcelona: Paidós.
- ATKINSON, D. (2002). Art in Education. Identity and Practice. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers
- BERGER, R. (1976). El conocimiento de la pintura: El arte de verla (Volum I ). Barcelona: Noguer.
- BRADLEY, B. S. (1989) Concepciones de la infancia. Madrid: Alianza.
- CALMY, G. (1977). La educación del gesto gráfico. Barcelona: Fontanella.
- CAMP, J. ( 1982). Dibujar con los grandes maestros. Madrid: Blume
- CANNELLA, G. S. (1997). Deconstructing Early Childhood Education. Social Justice & Revolution. Nova York: peter Lang.
- CIRLOT, L. (1988). Las claves de las vanguardias artísticas en el siglo xx. Barcelona: Ariel
- CLARK, K. (1979). Civilización (2 volums). Madrid: Alianza.
- CURRAN, J.; MORLEY, D. i WALKERDINE, V. (1998). (Comps). Estudios culturales y comunicación. Análisis, producción y consumo de las políticas de identidad y el posmodernismo. Barcelona: Paidós.
- DALTON, P. (2001). The Gendering of Art Education. Modernism, Identity and Critical Feminism. Buckingham & Philadelphia: Open University Press.
- DAUCHER, H. (1985). Modos de dibujar (6 volums). Barcelona: Gustavo Gili.
- DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT (1993). Educació Infantil: Currículum. Generalitat de Catalunya.
- DONDIS, D.A. (1976). La sintaxis de la imagen. Barcelona: Gustavo Gili.
- DUNCUM, P. (2002). "Children Never Were What They Were: Perspectives on Childhood". A Y. Gaudelius i P. Speirs (Eds.). Contemporary Issues in Art Education. Nova York: Prentice Hall.
- EDWARDS, B. (1994). Aprender a dibujar con el lado derecho del cerebro. Barcelona: Urano.
- EFLAND, A. D. (1996). "El currículum en red: una alternativa para organizar los contenidos de aprendizaje". Revista de Cooperación educativa Kikirikí, 42-43, 96-109.
- EFLAND, A. (2002). Una historia de la educación del arte. Barcelona: Paidós.
- EFLAND, A. (2004). Arte y cognición.La integración de las artes visuales en el currículum. Barcelona: Octaedro.
- EFLAND, A.; FREEDMAN, K. i STUHR, P. (2003). La educación en el arte postmoderno. Barcelona. Paidós.
- EISNER, E. (1995). Educar la visión artística. Barcelona: Paidós.
- ELLSWORTH, E. (2005). Posiciones en la enseñanza. Diferencia, pedagogía y poder de la direccionalidad. Madrid: Akal.
- ESCORIZA NIETO, J. BOJ, C. (1993). Expresión y representación de la actividad gráfica infantil. Barcelona: PPU.
- FERNÁNDEZ, A.; BARNECHEA, E. i HARO, J. R. (1994). Història de l'art. Barcelona: Vicens Vives.
- FREEDMAN, K. (2003). Teaching Visual Culture, Curriculum Aesthetics and the Social Life of Art. New york: Teachers College Press.
- GARDNER,H. (1987). Arte, mente y cerebro. Barcelona. Barcelona: Paidós.
- GARDNER, H. (1994). Educación artística y desarrollo humano. Barcelona: Paidós.
- GIROUX, H.A. (1997). Cruzando límites: trabajadores culturales y políticas educativas. Barcelona: Paidós.
- GOMBRICH. E.H. (1979). Arte e ilusión. Barcelona: Gustavo Gili.
- GOMBRICH. E.H. (1980). Historia del arte. Madrid: Alianza Forma.

- GOODSON, I.F. (1995). Historia del Currículum. La construcción social de las disciplinas escolares. Barcelona: Pomares-Corredor.
- GOODSON, I. F. (1997). El cambio en el currículum. Traducción de Lucila Recart. Barcelona: Octaedro, 2000.
- HARGREAVES, D. J. (1991). Infancia y educación artística. Madrid: Ministerio de Educación y Ciencia.
- HEILNET, G. (1979). Maestros creativos - Alumnos creativos. Argentina: Kapelusz.
- HERNÁNDEZ, M. (Coord.) (1995). El arte de los niños. Madrid: Fundamentos.
- HERNÁNDEZ, M.; SÁNCHEZ, M. (Coord.) (2000) Educación artística y arte infantil. Madrid: Fundamentos..
- HERNÁNDEZ, F. (2003). Educación y cultura visual. Barcelona: octaedro
- HERNÁNDEZ, F.; JÓDAR, A. i MARÍN, R. (Coord.) (1991). ¿Qué es la educación artística? Barcelona: Sendai.
- HUGHES, R. (2000). El impacto de lo nuevo. Barcelona: Galaxia Gutenberg. Circulo de Lectores.
- JOVÉ, J. J. (1994). El desarrollo de la expresión gráfica. Barcelona: ICE- Horsori
- KANDINSKY, W. (1975). Punto y línea sobre el plano. Barcelona: Barral
- KELLOG, R. (1987). Análisis de la expresión plástica del preescolar. Madrid: Cincel.
- LAMBERT, R. (1985). Introducción a la Historia del Arte. Barcelona: Gustavo Gili.
- LOWENFELD, V. i LAMBERT, R. (1980). Desarrollo de la capacidad creadora. Buenos Aires: Kapelusz.
- LUKE, C. (Comp.). (1999). Feminismos y pedagogías en la vida cotidiana. Madrid: Morata.
- LUQUET, G.H. (1978). El dibujo infantil. Barcelona: Médico Técnica.
- LURÇAT, Liliane (1980). Pintar, dibujar, escribir, pensar. Madrid: Cincel.
- MIRZOEFF, N. (2003). Una introducción a la cultura visual. Barcelona: Paidós.
- PARSONS, M. J. (2002). Cómo entendemos el arte. Barcelona: Paidós.
- POLLOCK, G. (1988). Vision and Difference. Femininity, Feminism and the Histories of Art. Londres i Nueva York: Routledge.
- POLLOCK, G. (1999). Differencing the Canon: Feminist Desire and Writing of Art's Histories,. London: Routledge.
- READ, H. (1982). Educación por el arte. Barcelona: Paidós.
- RIFÀ VALLS, M. (2002). "Una alternativa para la formación de las educadoras de arte: la comprensión de las obras de arte desde un discurso intercultural y de género en la etapa de Infantil". Aula, 116, 18-20.
- SÁNCHEZ BLANCO, C. (2000). Dilemas de la educación infantil (Vol. 1 i 2). Sevilla: Publicaciones del M.C.E.P.
- SANCHO, J.M. i HERNÁNDEZ, F. (1993). Para enseñar no basta con saber la asignatura. Barcelona: Paidós.
- SILVA, T.T. Da (2001). Espacios de identidad. Nuevas visiones del currículum. Barcelona: Octaedro.
- STOREY, J. (2002). Teoría cultural y cultura popular. Barcelona: Octaedro.
- TORRES, M. i JUANOLA, R. (1998). Dibujar: mirar i pensar. Barcelona: Rosa Sensat.
- TORRES, M. i JUANOLA, R. (1998). Una manera d'ensenyar arts plàstiques a l'escola. Barcelona: Rosa Sensat.
- TRAFÍ, L. (2002). "Comprendre críticament les obres d'art més enllà d'un model modernista d'interpretació". Perspectiva escolar, 269 (november), 12-20.
- VIGOTSKI, J. (1982). La imaginación y el arte en la infancia. Madrid: Akal
- WALKER, J. i CHAPLIN, S. (2002). Una introducción a la cultura visual. Barcelona: Octaedro.
- WALKERDINE, V. (1996). School Girls Fictions. London: Verso.
- WALKERDINE, V. (1998). Daddy's Girl. Young Girls and Popular Culture. Cambridge (Mass.): Harvard University Press.
- WIDLOCHER, D. (1978). Los dibujos de los niños. Barcelona: Herder.
- WILSON, B. (2003). "Of Diagrams and Rhizomes: Visual Culture, Contemporary Art and the Impossibility of Mapping the Content of Art Education". Studies in Art Education, 44 (3).
- WOODFORD, S. (1989). Cómo mirar un cuadro. Barcelona: Gustavo Gili.